

Accountantsverslag

Gemeente Staphorst

Boekjaar 2021

Aan de Gemeenteraad van de
Gemeente Staphorst
Postbus 2
7950 AA STAPHORST

Zwolle, 3 juni 2022

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat is opgesteld in het kader van de opdracht om de jaarrekening 2021 van de gemeente Staphorst te controleren.

Dit accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden uit hoofde van de jaarrekeningcontrole 2021 naar voren zijn gekomen. De bevindingen in dit verslag zijn besproken met de portefeuillehouder financiën en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Wij zijn voornemens u bij de jaarrekening over boekjaar 2021 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. De bevindingen in dit verslag doen dan ook geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.

Wij danken de medewerkers voor de samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van ons accountantsverslag.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en lichten de inhoud van deze rapportage graag nader aan u toe.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Inhoudsopgave

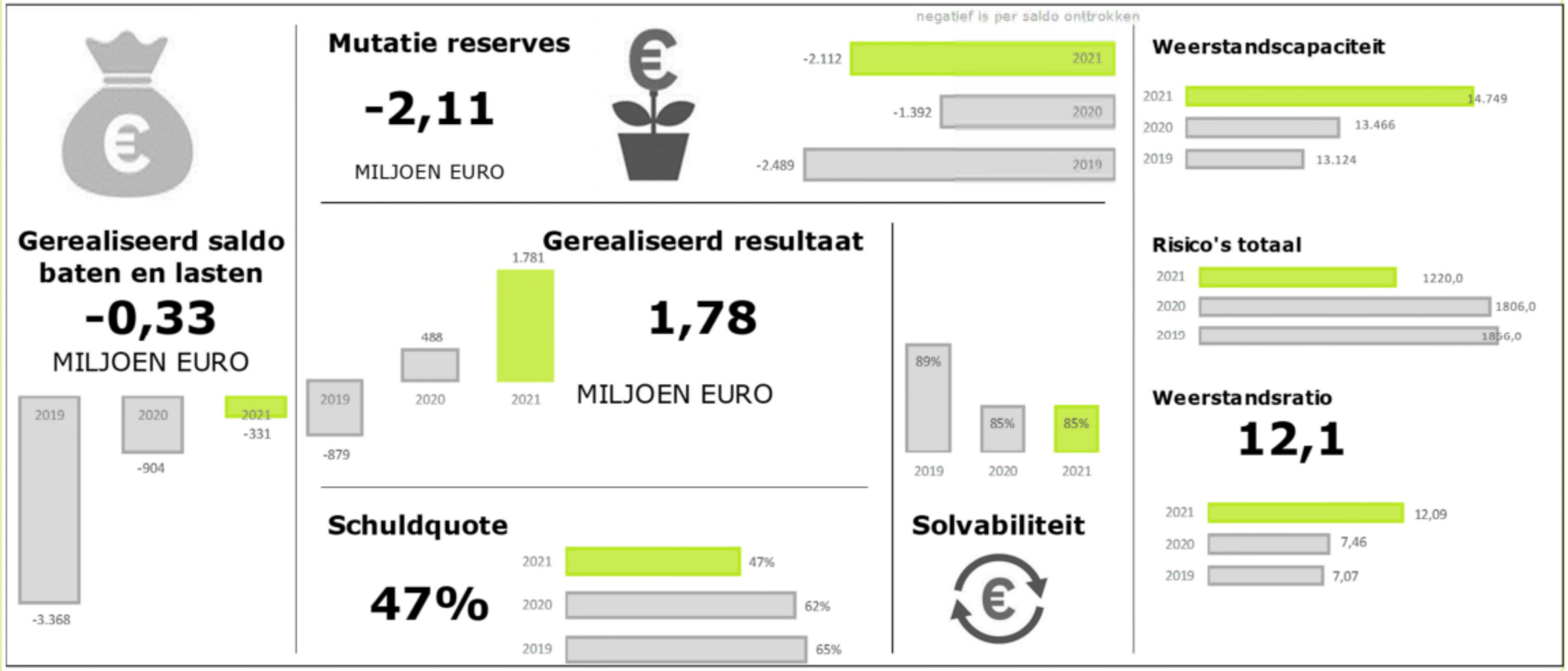
1.	Bestuurlijke samenvatting	4
2.	Uitkomsten jaarrekeningcontrole	8
3.	Rechtmatigheid	17
4.	Financiële positie	20
5.	Bevindingen interne beheersing	24
6.	Overige onderwerpen	27
	Bijlagen	31

bakertilly

Bestuurlijke samenvatting

1. Bestuurlijke samenvatting

Financiële kengetallen en signaleringwaarden

1. Bestuurlijke samenvatting

Wij zijn voornemens u bij de jaarrekening 2021 een goedkeurende verklaring te verstrekken voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.

Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften.

Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle opzichten nageleefd in 2021.

Covid-19: De gemeente heeft net als vorig jaar in de jaarrekening 2021 opnieuw de ontwikkelingen als gevolg van Covid-19 toegelicht in een afzonderlijke paragraaf. Uit de door ons aanvullend uitgevoerde controlewerkzaamheden zijn geen bevindingen geconstateerd. De belangrijkste werkzaamheden hebben toegezien op de verantwoording inzake de Tozo-regelingen.

Uit onze controle met betrekking tot ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid blijken wel ongecorrigeerde fouten/onzekerheden. Deze zien daarbij toe op de ongecorrigeerde verschillen van voorgaand jaar.

Wij hebben ten aanzien van de financiële rechtmatigheidscontrole wel bevindingen die wij, op basis van de rapporteringstolerantie, aan u zouden moeten rapporteren. We constateren dat gedurende het boekjaar voor in totaal geëxtrapoleerd € 246.063 aan Jeugdlasten geen beschikkingen aan ten grondslag liggen. Het ontbreken van de beschikkingen betreft een onrechtmatigheid die meetelt voor het oordeel.

1. Bestuurlijke samenvatting

De begrotingsoverschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en zijn goed toegelicht.

Inzake de kosten jeugdwet en de Wmo nieuwe taken steunt de gemeente (deels) op productieverantwoordingen van zorgaanbieders die zijn voorzien van een controleverklaring. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de ontvangen controleverklaringen resteert inzake de kosten Jeugdwet en WMO een onzekerheid van € 158.125 voor de Jeugdwet en € 144.200 voor de WMO ZIN. Ook uit de werkzaamheden ten aanzien van de prestatielevering van de PGB lasten is een onzekerheid naar voren gekomen van € 137.807.

Het boekjaar 2021 sluit met een financieel resultaat van € 1,8 miljoen (voordelig). De totale vermogenspositie van de gemeente Staphorst bedraagt € 48,7 miljoen (2020: € 49 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 85% (2020: 85%). De vermogenspositie is dan ook goed te noemen. Het college concludeert in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing dat de weerstandscapaciteit met € 7.867.000 toereikend is.

Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd. Wel merken we op dat ten opzichte van voorgaand jaar het aantal te verantwoorden regelingen fors toe is genomen. Dit heeft een extra inspanning van zowel de organisatie als van ons gevraagd.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 wel in overeenstemming is met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2021 van de gemeente Staphorst voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Opdracht, scope en uitkomsten

Reikwijdte van de controle
De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:
- het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen);
- de jaarrekening;
- bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 10 februari 2022 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2021. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Overzicht toleranties
De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 434.453. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 434.453
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 1.303.360
Rapporteringstolerantie	5% van de goedkeuringstolerantie	€ 21.723

De rapporteringstolerantie zoals deze door de raad is vastgesteld en opgenomen in het controleprotocol bedraagt € 60.000.

Kernpunten en significante risico's in de controle
Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:
- schattingen en toelichtingen in de jaarrekening;
- nauwkeurigheid van de voorzieningen;
- waardering van de grondexploitaties;
- rechtmatigheid van de Europese aanbestedingen;
- Covid-19 aspecten;
- WNT-verantwoording;
- onrechtmatige en/of onnauwkeurige betalingen inkopen en uitkeringen.

Verslaggevingsrichtlijnen
Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2021 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente.

Managementinzicht en schattingen
Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het college. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Waardering van de grondexploitaties

Grondexploitatie
Uw gemeente kent een in omvang beperkte balanspost met betrekking tot onderhanden projecten, dit betreft de voorraden (grondexploitatie). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, ontwikkeling verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten en daarmee de waardering, hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd. Om te schatten wat de waarde van een complex is, is een aantal risico's c.q. schattingen van belang. De schattingsfactoren in de waardering van de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vijf P's:

- Planning: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt?
- Programmering: Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- Prijs: Is afgewogen en adequaat onderbouwd welke prijzen kunnen worden gevraagd?
- Parameters: Welke ontwikkeling van rente, kostenstijgingen en opbrengstenstijgingen verwacht de gemeente in de komende jaren?
- Plankosten: Wat zijn de kosten die de gemeente moet maken om een complex te kunnen ontwikkelen?

Het college heeft op grond van de keuzes van de raad de grondexploitatie geactualiseerd en de calculaties opnieuw berekend. Het college heeft beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een verliesvoorziening moet worden getroffen of er tussentijds winst moet worden genomen.

De gemeente Staphorst heeft in 2021 nog drie grondexploitaties, waarbij er in 2021 twee nieuwe grondexploitatie zijn geopend. De tussentijdse winstname in 2021 bedraagt € 179.000 en ziet daarbij toe op de winstname bij de grondexploitatie Industrieterrein Bullingerslag.

In de winstneming is een correctie opgenomen van € 118.000 als gevolg van te veel genomen winst in de voorgaande jaren. In voorgaande jaren is een deel van de grondexploitatie Bullingerslag verantwoord als facilitair grondbeleid. Echter uit de werkzaamheden 2021 is naar voren gekomen dat dit een tijdelijk recht tot aankoop betrof van de verkopende partij. Dit is gecorrigeerd in de jaarrekening en in de tussentijdse winstname.

In 2021 zijn een tweetal grondexploitaties geopend door de raad. Dit betreffen de grondexploitatie IJhorst-West Poeleweg en Industrieterrein De Esch IV. In de betreffende grondexploitaties hebben in 2021 nog geen verkopen plaatsgevonden. Hierdoor is er nog geen resultaat verantwoord.

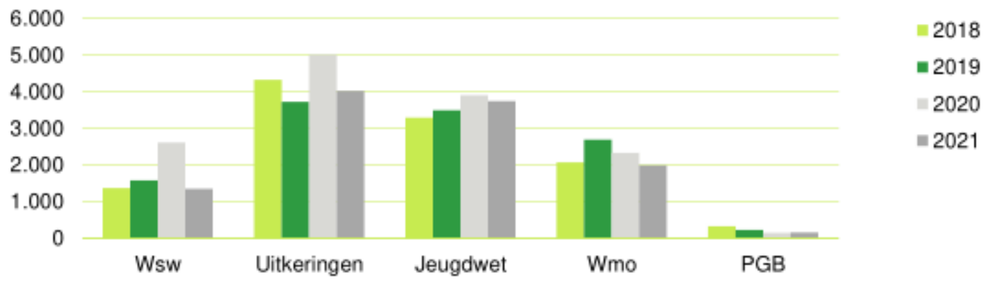
2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Sociaal domein

Algemeen
De gemeente Staphorst voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken veelal zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	Zelfstandig	n.v.t.	Werkelijke lasten
Werkdeel (WSW)	GR Reestmond	Delegatie	Vaste bijdrage op basis van de begroting
Jeugdwet	Zelfstandig	n.v.t.	Werkelijke lasten
WMO	Zelfstandig	n.v.t.	Werkelijke lasten
PGB's	Sociale verzekeringsbank	Mandatering	Werkelijke lasten

In de jaarrekening zijn diverse posten en geldstromen inzake het sociale domein verantwoord. De totale omvang van de uitgaven en de ontwikkeling vanaf 2018 kan als volgt worden weergegeven:

Uitkeringen (Participatiewet)
De lasten van de uitkeringen zijn in 2021 gedaald ten opzichte van voorgaand jaar. De daling is voornamelijk het gevolg van dat er in 2021 minder gebruik is gemaakt van de Tozo-regelingen.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
Het kabinet heeft de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (hierna: Tozo) in 2021 verlengd om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. Op basis van de Tozo kunnen zelfstandigen een beroep doen op twee soorten voorzieningen: een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en een lening voor bedrijfskapitaal. Uw gemeente heeft in 2021 € 275.467 (2020: € 723.612) verstrekt in het kader van de Tozo. Er zijn in 2021 48 (2020: 224) aanvragen behandeld en uiteindelijk is een bedrag van € 15.900 (2020: € 30.306) als lening verstrekt aan zelfstandigen.

Belangrijke voorwaarde in de uitvoering van de Tozo is het hebben van beleid aangaande Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O-beleid). Om te waarborgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van de faciliteiten heeft uw gemeente, overeenkomstig aan de gestelde eisen, dit specifieke M&O-beleid geformuleerd voor de Tozo. Wij hebben de opzet, bestaan en werking van dit beleid gecontroleerd. Met dit beleid, dat onder meer bestaat uit een controleplan wordt, naast controles op het aanvraagproces, achteraf vastgesteld dat er geen misbruik is gemaakt. Het belangrijkste onderdeel van dit controleplan is welke signalen van het Inlichtingenbureau worden onderzocht, in welke diepgang deze signalen worden onderzocht en binnen welke periode deze signalen worden onderzocht. Waar geconstateerd wordt dat de aanvrager geen of een lager recht op vergoeding had volgen terugvorderingen.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Sociaal domein

De wetgever heeft toegestaan om de geplande controles op signalen van misbruik of oneigenlijk gebruik gedurende 2021 konden worden opgepakt en de consequenties hiervan in de administratie van 2021 te verwerken. U heeft in 2021 de signalen opgevolgd, waarbij in totaal een bedrag van € 23.232 is teruggevorderd en als bate is verantwoord.

Op basis van artikel 17 PW moet de identiteit van de aanvrager worden vastgesteld op basis van een identiteitsbewijs. Uw gemeente heeft de identiteit echter vastgesteld op basis van DigiD in combinatie met BRP en / of Suwinet. Dit kwalificeert in het kader van onze controle als een niet-financiële onrechtmatigheid en deze hoeft, in tegenstelling tot vorig jaar, niet in het overzicht van fouten en onzekerheden bij de SiSa te worden vermeld. Uit de werkzaamheden is naar voren gekomen dat bij één dossier van een aanvraag NOW-4 geen identificatie op basis van een identiteitsbewijs heeft plaatsgevonden. Hierdoor is er sprake van een formele rechtmatigheidsfout, welke wij niet hoeven mee te nemen in ons oordeel.

Jeugdwet en WMO
De uitvoering van deze taken vindt plaats binnen de gemeente in regionale samenwerking. Hiervoor zijn zorgleveranciers gecontracteerd, die in opdracht van de gemeente zorg leveren aan cliënten. De verantwoording van de daaruit voortkomende lasten vindt plaats in de jaarrekening van de gemeente, waardoor ook de eindverantwoordelijkheid voor de controle van de prestatielevering uiteindelijk bij de gemeente berust. De gemeente is echter niet de prestatieafnemer.

Met de (grote) zorgaanbieders is daarom afgesproken dat zij op basis van het IZA controleprotocol een controleverklaring verstrekken over de juistheid en volledigheid van de geleverde en gedeclareerde zorg in natura (hierna: ZIN) in het boekjaar. Deze (goedkeurende) controleverklaringen heeft de gemeente nodig om zekerheid te krijgen dat alle gefactureerde zorg conform indicatie is geleverd en gefactureerd, voor de juiste prijs is gefactureerd en aan een inwoner van de gemeente is verstrekt. Voor de kleinere zorgleveranciers van de Jeugdwet en WMO-ZIN wordt in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving geen controleverklaring ontvangen. Over 2021 is de onzekerheid omtrent de prestatielevering voor WMO € 144.200 en voor Jeugdwet € 158.125. Dit betreft een totaal van € 302.325 aan onzekerheden rondom de prestatielevering van de totale zorg in natura van circa € 5.724.000.

Eigen bijdrage WMO
Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De gemeente Staphorst heeft deze onzekerheid ter hoogte van € 56.000 in de jaarrekening 2021 toegelicht.

PGB's
De belangrijkste onzekerheid zit op de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB). De SVB heeft zelf over 2021 een verklaring met beperking bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en WMO ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten. De impact van de geconstateerde fouten/onzekerheden vanuit de SVB bedragen op basis van de zogenaamde projectiebrief voor gemeente Staphorst € 7.549.

Daarnaast blijft het de verantwoordelijkheid van de gemeente zelf om de prestatielevering ten aanzien van de PGB-bestedingen vast te stellen. Uw gemeente heeft geen eigen werkzaamheden verricht waar wij controle-technisch op kunnen steunen om de prestatielevering vast te stellen. Dit resulteert in een totale onzekerheid van € 137.807 ten aanzien van de PGB's.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Covid-19

Impact Covid-19 voor de gemeente
De belangrijkste effecten van de corona-crisis voor de gemeente zijn nader toegelicht in een afzonderlijke paragraaf.

De belangrijkste impact voor de gemeente en voor onze controle is hieronder benoemd:
- Uitvoeren Tozo regeling;
- Aanvullende rijksbijdragen die zijn verstrekt in relatie tot Covid-19;
- Toelichting met betrekking tot corona in jaarverslag en jaarrekening (diverse paragrafen, met name onder weerstandsvermogen en bedrijfsvoering);

Uit de controle aangaande “specifieke” Covid-19 items komen de volgende bevindingen voort:

- De gemeente Staphorst heeft de aanbeveling van de commissie BBV om een aparte paragraaf "effecten Covid-19" op te nemen overgenomen. We herkennen de genoemde zaken vanuit onze jaarrekeningcontrole 2021.
- Ten aanzien van het sociaal domein zijn aangaande de toetsing op prestatielevering bij zorgaanbieders geen bijzonderheden naar voren gekomen. Gedurende de COVID-19 periode waarin niet de afgesproken zorg geleverd kon worden hebben de zorgaanbieders in afstemming met de gemeente in een vorm van “continuïteitsbijdrage” gekeken welke zorg wel geleverd kon worden en wanneer dit niet kon zijn alternatieven aangeboden. De gemeente Staphorst is hiermee akkoord gegaan en is hier in de toetsing van de geleverde prestatie coulant mee om gegaan.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Overige bevindingen

Materiële vaste activa
In overeenstemming met het BBV heeft de gemeente Staphorst in de Nota Activerings- en Afschrijvingsbeleid opgenomen dat onderdeel van de vervaardigingsprijs de directe salariskosten zijn. Echter daarbij worden de directe salariskosten op basis van de geraamde uren geactiveerd. De activering van de uren dient tegen de werkelijke urenplaats te vinden, dit leidt tot een controleverschil. Het controleverschil is ver onder de tolerantiegrens zoals deze door de raad is vastgesteld.

In 2022 is, als gevolg van een brand op de gemeentewerf eind 2021, een uitkering vanuit de brandverzekering ontvangen van € 125.434. De uitkering is als vordering opgenomen op de balans, waarbij reeds voor € 35.000 nieuwe activa is aangeschaft. De nog te ontvangen uitkering is voor € 35.000 als bijdrage van derde in mindering gebracht op de activa. Uit deze werkzaamheden komt naar voren dat in de gewijzigde nota waardering en afschrijvingen 2021 is opgenomen dat activa onder de € 10.000 (voorheen € 25.000) niet worden geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Voorzieningen
In de jaarrekening is een nieuwe voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen opgenomen. De voorziening volgt uit de door de raad in 2020 vastgestelde nota gebouwenbeheerplan. Daarbij is ook door de raad ingestemd met het omzetten van de reserve gebouwenbeheer naar de nieuwe voorziening. Op basis van het BBV is dit echter niet toegestaan en dient een voorziening te worden gevormd voor het egaliseren van de toekomstige onderhoudslasten. Hierdoor is door de gemeente de reserve gebouwenbeheer van € 1.677.000 niet opgeheven en is de voorziening op basis van het gebouwbeheerplan gedoteerd voor € 413.000.

Uit de werkzaamheden ten aanzien van de reserve rioolbeheer is naar voren gekomen dat in de reserve voor € 345.000 geen onderbouwing aanwezig is dat deze voortkomt uit aanbestedings- en efficiencyvoordelen. Als gevolg hiervan is in overeenstemming met het BBV het overschot uit voorgaande jaren gepresenteerd als een voorziening ex art 44 lid 22 door derden beklemde middelen.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Jaarverslag

Jaarverslag
In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2021 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiële afwijkingen gesignaleerd.

Hieronder zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse tussen het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan de vereisten van de commissie BBV.
Covid-19	Uw gemeente heeft ervoor gekozen om een afzonderlijke paragraaf op te nemen waarin de impact als gevolg van Covid-19 is beschreven. Hiermee geeft u een goed inzicht in deze bijzondere gebeurtenissen.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

SiSa-bijlage en WNT

SiSa-bijlage
Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording
Sinds enkele jaren geldt de Wet normering topinkomens (WNT). Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Beide topfunctionarissen zijn in loondienst en er hebben zich gedurende 2021 geen wijzigingen voorgedaan.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben welke onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Rechtmatigheid

3. Rechtmatigheid

Europese aanbestedingsrichtlijnen
In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2021 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze controle op de rechtmatigheid van de inkopen blijken voor geen gemeentelijk inkooptrajecten niet de juiste procedure is gevolgd. Op basis hiervan is er geen rechtmatigheidsfout hierover gerapporteerd.

Wel komt bij meerdere inhuurcontracten indicaties naar voren voor het risico op toekomstige onrechtmatigheden. Veelal wordt dit veroorzaakt door het verlengen van de onderliggende contracten of het afsluiten van een contract zonder einddatum. Hierdoor is het risico aanwezig dat er in de toekomst onrechtmatigheden hebben voorgedaan. Als gevolg hiervan hebben wij de gemeente gevraagd om in het boekjaar 2022 een nadere analyse uit te voeren op de inhuurcontracten en deze te onderzoeken op mogelijke onrechtmatigheden.

Wij adviseren het college om de interne beheersing op de aanbestedingen aan te scherpen.

Begrotingsrechtmatigheid
Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 van de Commissie BBV.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen het bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2021. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Wij constateren de volgende overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking
Programma 8 Volkshuisvesting & Ruimtelijke ordening (totaal € 0,6 miljoen)	Budgetoverschrijding wordt gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten die hoger zijn. Onrechtmatig maar telt niet mee in het oordeel

3. Rechtmatigheid

Kredieten
Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de gemeenteraad geautoriseerde kredieten. Wij constateren dat er geen overschrijdingen op investeringsniveau aanwezig zijn ten opzichte van de gevoteerde kredieten.

Mutaties in de reserves
De mutaties in de reserves zoals opgenomen in de jaarrekening kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(x € 1.000)	Gewijzigde Begroting	Jaarrekening	Verschil
Onttrekkingen	6.920	4.017	2.903
Dotaties	-/- 1.092	-/- 1.905	813
Saldo mutaties in de reserves	**5.828**	**2.112**	**3.716**

Uit onze controle inzake de mutaties in de reserves zijn geen bevindingen voortgekomen. De afwijkingen zijn met name gelegen in de afwikkeling van de resultaten op het sociaal domein.

Financiering
In 2021 heeft uw gemeente geen nieuwe langlopende leningen afgesloten.

Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente Staphorst zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening.

Jeugdwet
Uit onze werkzaamheden komt naar voren dat er van een tweetal cliënten waarvoor zorgkosten worden gedeclareerd geen beschikking aanwezig is. Hierdoor is er sprake van een rechtmatigheidsfout van geëxtrapoleerd € 246.063.

Subsidies
Uit de detailcontrole op de verstrekte en vastgestelde subsidies komt naar voren dat meerdere subsidieaanvragen en vaststellingen niet tijdig zijn vastgesteld. Hierdoor is er sprake van een formele rechtmatigheidsfout, welke wij niet mee hoeven te nemen in ons oordeel.

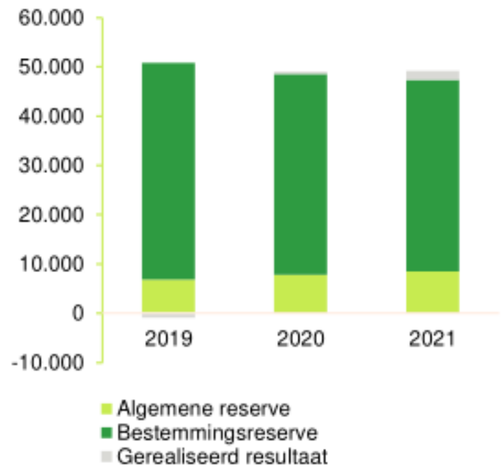
Financiële positie

4. Financiële positie

Ontwikkelingen in de jaarcijfers

4.1 Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente
Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2021 volgens de jaarrekening € 48.665 miljoen en heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 48,6 miljoen is € 8,5 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van voorgaand jaar toegenomen met € 0,7 miljoen. Per saldo is gedurende 2021 € 2,1 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze onttrekking (ten gunste van het resultaat vormt samen met het totaal saldo van baten en lasten (€ 0,3 miljoen nadelig) het gerealiseerde resultaat van € 1,8 miljoen.

4.2 Analyse van het resultaat
Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een negatief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten bedraagt afgerond € 0,3 miljoen negatief. In de begroting was rekening gehouden met een resultaat voor mutaties in de reserves van € 6,2 miljoen negatief.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt vanaf pagina 80 in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2021 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken. Voor een nader gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichtingen per programma, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in uw jaarrekening.

4. Financiële positie

4.3 Weerstandsvermogen en financiële kengetallen
De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

Kengetallen	Gemeente		Landelijk	
	2021	2020	2021 *1	2020
Netto schuldquote	47	62	72,6	48,7
Netto schuldquote gecorrigeerd	51	60	66,6	42,3
Solvabiliteit	85%	85%	30,5%	35%
Grondexploitaties	8	5	8,5	8,5
Belastingcapaciteit	93	90	105,2	102,6
Structurele exploitatieruimte	0	4	0,6	2,1

*1 Landelijke cijfers 2021 op basis van begroting.

Het kengetal schuldquote is gedaald in 2021 (van 62% naar 47%).

De solvabiliteit blijft op 85% in 2021. De VNG hanteert een signaalwaarde als de solvabiliteit onder de 20% komt. Op basis hiervan is uw solvabiliteit ruim voldoende.

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Belastingcapaciteit: de lastendruk in de gemeente Staphorst ten opzichte van het landelijk gemiddelde bedraagt 93%.

Op basis van het kengetal “structurele exploitatieruimte” blijkt dat er beperkte structurele begrotingsruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

4. Financiële positie

4.4 Weerstandsvermogen en risicobeheersing
In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's.

Hieronder is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De weerstandscapaciteit is voornamelijk opgebouwd vanuit de reserve zonder bestemming en de reserve grondexploitatie. De weerstandsratio kwalificeert als "uitstekend".

De grootste door uw gemeente geïdentificeerde risico zijn:
- risico's als gevolg van de coronacrisis;
- risico op fluctuaties binnen de algemene uitkering gemeentefonds;

	2021	2020	2019
Weerstandscapaciteit	€ 14.749	€ 13.466	€ 13.124
Risico's	€ 1.220	€ 1.806	€ 1.856
Weerstandsratio	**12,01**	**7,46**	**7,07**

Weerstandsratio	Betekenis
>= 2.0	Uitstekend
1.4 < 2.0	Ruim voldoende
1.0 < 1.4	Voldoende
0.8 < 1.0	Matig
0.6 < 0.8	Onvoldoende
< 0.6	Ruim onvoldoende

Bevindingen interne beheersing

5. Bevindingen interne beheersing

5.1 Algemeen
Naar aanleiding van onze tussentijdse controle over 2021 hebben wij op 24 januari jl. een management letter uitgebracht. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen of de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van uw gemeente. Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiële fouten bevat. Uit onze risico-inschatting komen een aantal risicogebieden naar voren die een verhoogd risico met zich meebrengen op een materiële fout in uw jaarrekening.

De belangrijkste aanbevelingen zien daarbij toe op de processen Inkopen, Sociaal Domein en Subsidieverstrekkingen. De bevindingen zien daarbij voornamelijk toe op het zichtbaar en herleidbaar maken van de controlemaatregelen. Gedurende het jaar zijn op de bevindingen door de gemeente al diverse stappen gezet, echter nog niet afgerond.

5.2 Automatisering
Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

5.3 Fraude, corruptie en naleving wet- en regelgeving

Fraude
Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het toezicht op het college in de uitvoering van deze taken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het college gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij, in het kader van onze beroepsregels (NV COS 240/250), de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersings-maatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot fraude.

5. Bevindingen interne beheersing

Naleving wet- en regelgeving en overige
Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's
Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:
- Detailcontrole op de inkopen en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkopen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor alle inkopen welke in rekening zijn gebracht aan de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.
- Door middel van een steekproef vaststellen of bij alle materiële grondaankopen en –verkopen door de gemeente vastgestelde procedures in materiële zin zijn gevolgd.
- Door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Overige onderwerpen

6. Overige onderwerpen

Fraude en continuïteit in de controleverklaring
Als reactie op de rapporten van de Commissie Toezicht Accountancysector en Monitoring Commissie Accountancy heeft de NBA in de 2e helft van 2020 aangekondigd dat zij het beleid op de gebieden Fraude en Continuïteit meer concreet en meer zichtbaar tot uitdrukking wil brengen.

In het voorjaar van 2021 is een pilot uitgevoerd waarbij aan accountantsorganisaties is gevraagd aandacht aan deze onderwerpen te besteden in de controleverklaring. Het gaat niet om een uitbreiding van uit te voeren werkzaamheden maar over het rapporteren over onze werkzaamheden. Inmiddels is de volgende stap gezet en zijn in december 2021 de beroepsregels (vastgelegd in de Nadere Voorschriften Controle en Overige Standaarden) aangepast.

De aanvulling in Standaard 700 komt er in hoofdlijnen op neer dat afzonderlijke secties voor de onderwerpen continuïteit en fraude in de controleverklaring worden opgenomen. Hierin wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controle-aanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht.

Als aanvulling kan de accountant ook de uitkomsten van deze werkzaamheden of belangrijke waarnemingen met betrekking tot het onderwerp toelichten. De beide secties worden in alle controleverklaringen (verplicht) opgenomen; ook in situaties waar geen sprake is van ernstige continuïteitsonzekerheid of spraakmakende fraudecasuïstiek. Deze verplichting geldt voor de verklaring bij de jaarrekening 2022.

Omdat binnen de publieke sector het begrip continuïteit minder relevant is, zijn de stakeholders nog in overleg hoe de accountant hier voor de publieke sector invulling aan gaat geven. Ten aanzien van de fraudecasuïstiek zou idealiter de nieuwe sectie in de controleverklaring moeten aansluiten op de frauderisico-analyse opgesteld door het college, dan wel de toelichting van het college op eventuele frauderisico's in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag.

Rechtmatigheidsverantwoording
In de loop van 2022 wordt de Wet versterking decentrale rekenkamers van kracht. In de tweede nota van wijziging is hierin ook de rechtmatigheidsverantwoording meegenomen die het college van burgemeester en wethouders met ingang van 2022 moet afleggen. Deze verantwoording wordt onderdeel van de jaarrekening en daarmee ook object van onderzoek van de accountant ten aanzien van getrouwheid van de jaarrekening.

In de Kadernota rechtmatigheid 2022 is door de commissie BBV invulling gegeven aan de rechtmatigheidsverantwoording met betrekking tot het voorwaarden-, begrotings- en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Voor u als gemeente is het van belang om:
- de rapporteringsgrens vast te stellen (0-3% van de begrote lasten na dotatie aan de reserves);
- het normenkader 2022 op te stellen (en dit door de raad te laten vaststellen);
- het normenkader te vertalen in een toetsingskader (toetspunten financiële rechtmatigheid);
- beheersdoelstellingen, risico's en beheersmaatregelen te formuleren;
- een controleplan opstellen; en
- de controlewerkzaamheden uitvoeren.

Daarbij vragen wij specifieke aandacht voor deugdelijke dossiervorming.

Bij de gemeenten die hiertoe in 2021 al een pilot hebben gedraaid is gebleken dat het geen sinecure is om de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording goed in te richten. De intentie van de wetswijziging is om de gemeentelijke organisatie beter in control te laten komen. Dat betekent dus ook dat de organisatie, denk aan budgethouders en management, moeten worden meegenomen. Ook gaat de wetswijziging uit van collectieve verantwoordelijkheid van het college. Dat vraagt het creëren van breed draagvlak en betrokkenheid. Wij adviseren u tijdig de werkzaamheden op te starten, niet alleen de controle, maar juist ook de versterking van de interne beheersing. Hoewel alleen financiële rechtmatigheid nu een wettelijke borging kent, is bovenstaand framework ook goed toe te passen bij o.a. doelmatigheid, doeltreffendheid, niet-financiële rechtmatigheid, fiscaliteit en IT.

6. Overige onderwerpen

Environmental Social and Governance rapportage
In april 2021 heeft de Europese Commissie de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) gepubliceerd. Als gevolg van deze richtlijn worden grote bedrijven verplicht om met ingang van het boekjaar 2023 te rapporteren over hun impact op milieu- en sociale zaken. De richtlijn heeft tot doel de kwaliteit van de gerapporteerde informatie met betrekking tot ESG-aangelegenheden te verbeteren, met als uiteindelijk doel de transformatie naar een duurzamere economie te ondersteunen in lijn met de klimaatverbintenis van Parijs.

De volgende informatie is o.a. vereist om in de ESG-rapportage op te nemen:

- welke duurzaamheidstrends en -ontwikkelingen een materiële impact kunnen hebben op de onderneming (bijv. tekort aan middelen, bedrijfsonderbrekingen door slechte weersomstandigheden enz.);
- welke materiële impact de onderneming heeft op haar omgeving (mens en milieu);
- informatie over langetermijndoelstellingen van de onderneming met betrekking tot ESG en de geboekte vooruitgang daarin;
- informatie over immateriële activa (bijv. sociaal kapitaal).

Momenteel is de rapportage over duurzaamheid alleen van toepassing voor grote bedrijven. Maatschappelijk staat duurzaamheid echter hoog op de agenda en dat betekent dat in de toekomst mogelijk ook een rapportageverplichting voor u als gemeente gaat gelden. Wij gaan graag met u in gesprek over hoe ESG binnen de gemeente is vormgegeven en hoe ontwikkelingen hierover worden gemonitord.

Wij kunnen u ondersteunen bij de uitwerking van uw duurzaamheidsstrategie, het adviseren omtrent te nemen acties omtrent uw duurzaamheidsstrategie en u te ondersteunen bij de bewaking van de realisatie van de strategie door middel van KPI's en dashboarding.

Btw-besparende schoolconstructies
De Hoge Raad heeft op 4 februari 2022 geoordeeld dat een gemeente bij de levering van een nieuw schoolgebouw aan een scholenstichting als btw-ondernemer handelt (i.e. een economische activiteit verricht), ondanks dat de levering plaatsvindt tegen een niet-kostendekkende vergoeding. De Hoge Raad merkt namelijk op dat algemeen bekend is dat gemeenten werkzaamheden met betrekking tot onroerende zaken verrichten en dat zij in dit kader worden aangemerkt als ondernemer in de zin van de btw. Dat in bepaalde situaties geen kostendekkende vergoeding wordt bedongen, doet niet af aan het btw-ondernemerschap. Ondanks dat de Belastingdienst de schoolconstructies met diverse middelen actief bestrijdt, blijkt uit deze zaak dat gemeenten onder bepaalde voorwaarden en omstandigheden de btw op de bouwkosten van schoolgebouwen in aftrek kunnen brengen.

6. Overige onderwerpen

Soft controls
De huidige maatschappelijke ontwikkelingen en toegenomen aandacht voor cultuur en gedrag alsmede de omgang met ethische dilemma's, maakt dat ook van de accountant wordt verwacht dat anders wordt gekeken naar risico's op dat gebied. Daarmee zijn soft controls, als belangrijke aspecten van cultuur en gedrag, een relevant onderdeel in de jaarrekeningcontrole.

In de herziene Standaard 315 Risico's op een afwijking van materieel belang identificeren is in paragraaf 21b vermeld:
'De accountant dient door het uitvoeren van risico-inschattingswerkzaamheden inzicht te verwerven in de interne beheersingsomgeving. De accountant doet dit door te evalueren of:

- het management, onder het toezicht van de met governance belaste personen, een cultuur van eerlijkheid en ethisch gedrag heeft gecreëerd en gehandhaafd;
- de sterke punten in de elementen van de interne beheersingsomgeving samen een geschikte basis vormen voor de andere componenten van het interne beheersingssysteem van de entiteit gezien de aard en complexiteit van de entiteit, en;
- tekortkomingen in de interne beheersingsomgeving de andere componenten van het interne beheersingssysteem van de entiteit ondermijnen.'

Het is voor de accountant dus van belang om inzicht te verkrijgen in de cultuur van een organisatie en het gedrag van het management en de medewerkers. Dit kan zelfs al een rol spelen in het proces van opdrachtacceptatie en -continuering.

Cultuur en gedrag zijn brede begrippen. Cultuur is een gemeenschappelijke verzameling van normen, waarden en gedragsuitingen die gedeeld worden door de leden van de organisatie. Of anders gezegd: 'zo doen we dat hier'. Gedrag kan worden omschreven als een verzameling van bewuste of onbewuste, (niet-) tastbare handelingen die gestuurd worden door bijvoorbeeld overtuigingen en omgeving.

Organisaties die bewust hun cultuur managen zijn beter in het realiseren van doelen en het managen van risico's vergeleken met organisatie die dat niet doen. Het bewust managen van de cultuur gebeurt vanuit drie invalshoeken:

1. verantwoordelijk zijn, is cruciaal voor het realiseren van noodzakelijke veranderingen in een organisatie. De mate waarin een gemeente centraal of decentraal is georganiseerd is vanzelfsprekend van invloed op de rol- en verantwoordelijkheidsverdeling.
2. Processen en procedures: het besef dat het opleggen en handhaven van regels, het gedrag van mensen niet genoeg verandert.
3. Soft controls: het cultiveren van alle niet-tastbare maar wel gedrag-beïnvloedende factoren in organisaties die kunnen helpen bij het realiseren van doelen en het managen van risico's.
4. Organisatie en besturing: het besef dat alle organisatieonderdelen goed inzicht in soft controls levert samen met de analyse van hard controls een completer beeld op van de interne beheersingsomgeving en de mogelijke effectiviteit van de genomen interne beheersingsmaatregelen. In samenwerking met onze HR consultants gaan wij graag met u over dit onderwerp in gesprek.

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2022 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A10	Regeling financiële impuls huisvesting grote gezinnen vergunninghouders			
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik			
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen			
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020 – 2022			
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden			
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie			
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel 2022			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2022 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2021			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021			
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord			
L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage (vervolg - Tozo)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2021 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2022 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 5			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage B – Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid en onzekerheden zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat. Rechtmatigheidsfouten kunnen niet gesaldeerd worden.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Ontbreken beschikkingen Jeugdzorg		246.063
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	**0**	**246.063**
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	-/- 75.486	n.v.t.
Totaal	**-/- 75.486**	**246.063**

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Prestatielevering jeugd	158.125	158.125
Prestatielevering WMO	144.200	144.200
Prestatielevering PGB	137.807	137.807
Totaal onzekerheden	**440.132**	**440.132**

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering
Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2021 onderkend, deze zijn weergegeven op pagina 9 van dit verslag.

Inschakeling van interne / externe deskundigen
Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van interne en/of externe deskundigen.

Verbonden partijen
Ten aanzien van de verbonden partijen van gemeente Staphorst hebben wij vastgesteld dat:
- de (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen;
- geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude;
- geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle
Er zijn geen significante uitdagingen/moeilijkheden geweest tijdens de controle.

Significante schattingsposten
De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van gemeente Staphorst betreffen:
- waardering van uw grondexploitatie;
- waardering van uw materiële vaste activa;
- nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de gemeenteraad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door het college aanvaardbaar zijn.

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Bevestiging van het management
Wij hebben het college van burgemeester en wethouders ter confirmatie een schriftelijke bevestiging gevraagd en ontvangen aangaande haar verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Staphorst
Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten
- reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel;
- roulatie van externe accountants op de opdracht.

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Contactgegevens

drs. E.H.J.D. (Edwin) Damman RA
Partner Audit
T +31 (0)6 13 74 45 08
e.damman@bakertilly.nl

A. (Arjan) Scheper MSc RA
Manager Audit
T +31 (0)6 11 86 79 74
a.scheper@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:
Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Burg. Roelenweg 14-18
Postbus 508
8000 AM Zwolle
T +31 (0)38 425 86 00